

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ипполитова М. В. Воспитание детей с церебральным параличом в семье / Ипполитова М. В., Бабенкова Р. Д., Мастокова Е. М. - М., 1993. – С. 216-241.
2. Козьякин В. И. Детские церебральные параличи: медико-психологические проблемы / Козьякин В. И., Шестопалова Л. Ф., Подкорытов В. С. – Львів: Українські технології, 1999. – 144 с.
3. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / Алексей Николаевич Леонтьев. – [2-е изд.] – М.: Политиздат, 1977. – 304 с.
4. Літовченко О. В. Розвиток моторики розумово відсталих дітей засобами впливу на тактильну і пропріоцептивну чутливість: автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. пед. наук: спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / О. В. Літовченко / Інститут спеціальної педагогіки АПН України. – Київ, 2004. – 16 с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С. Д. Максименко. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.
6. Рацул А. Б. Корекційна педагогіка. Навчальний посібник / А. Б. Рацул, І. О. Шишова, О. А. Рацул. – Кіровоград: «КОД», 2012. – 356 с.
7. Рейда К.В. Виховання готовності учнів допоміжної школи до самостійної праці в системі професійно-трудоного навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. пед. наук: спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / К.В. Рейда; Інститут

спеціальної педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 21 с.

8. Рубинштейн С. Я. Психологія умовно отсталого школьника: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2111 «Дефектология» / С. Я. Рубинштейн. - [3-изд., перераб. и доп.]. – М.: Просвещение, 1986. – 192 с.

9. Тиха Е. В. Корекція психічного розвитку в процесі навчання молодших школярів з аномаліями зору: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Е. В. Тиха. – Київ, 2001. – 21 с.

10. Хохліна О.П. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з обмеженими розумовими можливостями: автореф. дис. на здобуття наук. ст. докт. психол. наук: спец. 19.00.08 «Спеціальна психологія» / Інститут дефектології АПН України. – Київ, – 2000. – 39 с.

11. Шипицына Л. М. «Необучаемый» ребенок в семье и обществе. Социализация детей с нарушением интеллекта / Л. М. Шипицына. – [2-е изд., перераб. и дополн.] – СПб.: Речь, 2005. – 477 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шишова Інна Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Коло наукових інтересів: питання вікової, педагогічної психології, корекційної педагогіки.

УДК 377.74:613+796

РОЛЬ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» У ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО

Ігор ШОСТАК (Кіровоград)

Постановка проблеми. Формування мотивації до навчальної діяльності виступає основною проблемою досліджень у галузі педагогіки, а також є базовим дослідженням усієї дидактичної системи [3]. Усвідомлення студентами Кіровоградського медичного коледжу важливості вивчення дисципліни «Фізичне виховання» через розуміння динамічності її розвитку та взаємозв'язок з іншими дисциплінами спонукає до формування мотивації професійних мотивів, мотиву досягнення успіху в навчальній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему формування мотивації навчальної діяльності студентів ВНЗ вивчали та досліджували Темерівська Т. Г., Клочко В. І., Коломієць А. А., Бабич Н. Л., системою контролю знань і вмінь з клінічних та природничо-математичних дисциплін в медичних коледжах займалися Джулай Л. І., Копетчук В. А., Дольнікова Л. В, визначення

мотивації та інтересів студентів до фізкультурно-оздоровчих занять розробляли Бабаліч В. А., Петренко Н. В., Лоза Т. О., Бурла О. М., Котов В. Ф., Заїкін Є. І., Лисенко О. В. Однак формування мотивації навчальної діяльності студентів медичних коледжів у процесі вивчення дисципліни «Фізичне виховання», на нашу думку, не стало предметом спеціального дослідження.

Мета написання статті: аналіз стану проблеми формування мотивації до навчальної діяльності студентів медичного коледжу у процесі вивчення дисципліни «Фізичне виховання», її актуальність та недостатнє теоретичне й практичне опрацювання зумовили нас до написання статті.

Виклад основного матеріалу. Одним із основних завдань держави у галузі охорони здоров'я є турбота про здоров'я нації, виховання фізично загартованих майбутніх медичних працівників. Цим зумовлена необхідність

посилення роботи у вищих медичних навчальних закладах України та обґрунтування ефективних методик виховання студентів, здатних наполегливо навчатися та займатися фізичною культурою.

Водночас, зміни у суспільно-політичному житті України вимагають докорінної перебудови процесу виховання молодого покоління, що зумовлено значним погіршенням їхнього здоров'я і фізичної підготовки. Це засвідчено Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Цільовою комплексною програмою «Фізичне виховання – здоров'я нації», Концепцією фізичного виховання в системі освіти України. Проте, в цій сфері залишається багато невирішених проблем [7].

Перед кожною молодою людиною відкриваються широкі можливості та перспективи, горизонти цікавих і різноманітних справ, безмежна кількість можливостей самоствердження. Однією з них є навчання у вищому медичному навчальному закладі, відмінне його закінчення, оволодіння професією. Тобто навчання може бути для студентів одним зі щаблів до успіху, тим надзвичайно важливим позитивним досвідом досягнення поставленої мети, який так конче потрібний у житті. Однак частина молоді до навчання в ВНЗ медичного профілю ставляться не як до важливого кроку на етапі самоствердження та професійного росту, а як до необхідного етапу життя, який потрібно пройти, щоб здобути диплом, не вмотивовані затратити зусилля для здобуття рівня медичного працівника.

На сучасному етапі розвитку професійної освіти в Україні актуалізується проблема пошуку ефективних моделей підготовки майбутніх фахівців медичних спеціальностей на основі розвитку їхньої навчальної мотивації [4]. Завдання медичного коледжу – готувати освічених медичних працівників – майбутнє нашої медицини, яка б засвоїла не лише основи знань, а й оволоділа методами наукового пізнання, зрозуміла цінність та важливість наукової думки як досвіду попередніх поколінь. Надзвичайно важливим і першочерговим наслідком цього процесу є формування позитивної мотивації студентів до навчальної діяльності. У навчанні студенти, які можуть бути «сильними за рівнем знань та навичками базової шкільної підготовки», витрачають недостатньо зусиль, що відображається на рівневі їх успішності у навчанні, «сильні», але не вмотивовані позитивно студенти, можуть мати посередні результати успішності, не розкрити весь свій потенціал, що негативно відображається також на рівневі професійної підготовки [2].

Усвідомлення студентами важливості вивчення дисципліни через розуміння динамічності її розвитку та перспективи застосування, взаємозв'язок з іншими дисциплінами спонукає до формування мотивації професійного мотивів, мотиву досягнення успіху. Синтезуючись, вказані мотиви утворюють позитивну мотивацію до навчання, що є необхідним стимулюючим чинником досягнення рівня фахівця медичного напрямку. Адже саме мотивація, що становить сукупність мотивів, є поштовхом та стимулом будь-якої діяльності, зокрема, навчальної.

Проблемі мотивації навчання в педагогіці, психології, педагогічній психології приділяється багато уваги. Дослідження цієї проблеми переконують у специфічній неоднорідності та складності понять мотиву, мотивації та мотиваційної сфери [5].

Порівняльний аналіз потреби суспільства у фахівцях медичного напрямку та низького рівня мотивації навчання студентів під час здобуття професії дав можливість виявити суперечності в досліджуваній проблемі: між завданнями, що поставлені суспільством перед вищою школою у підготовці висококваліфікованих медичних сестер, фельдшерів, акушерів, фармацевтів та низьким рівнем мотивації навчання студентів медичних спеціальностей, їхньою низькою успішністю; між доцільністю використання в навчально-виховному процесі засобів фізичного виховання як способу формування мотивації навчання студентів медичних спеціальностей та недостатністю їх застосування; між недосконалістю навчальних програм, у яких виділяється час лише на «поверхове» вивчення теорій та понять, рухових вмінь та навичок дисципліни «Фізичне виховання» [4].

Навчання у вищому медичному навчальному закладі пов'язане з великим обсягом навчальної роботи і високою розумовою напруженістю праці студентів. Причому інтенсивність навчального процесу у медичному коледжі, має неухильну тенденцію до зростання у зв'язку збільшенням потоку наукової інформації і необхідності її засвоєння студентами в стислі терміни [6].

Установлено, що динаміка розумової працездатності, збереження високої розумової активності у студентів протягом усього періоду навчання у ВНЗ I-II рівня акредитації залежать від обсягу фізичних навантажень у режимі дня і навчального тижня. Отже, спостерігається тісний зв'язок між фізичною і розумовою працездатністю. Підвищення фізичної працездатності під час систематичних занять з фізичного виховання супроводжується поліпшенням функціонального стану ЦНС, що сприяє покращенню розумової працездатності

студентів. Для її підтримки і підвищення найбільш ефективний руховий режим в обсязі 6–8 годин занять на тиждень протягом усіх років навчання у медичному коледжі.

Поєднання рухових навантажень з розумовою діяльністю здійснюється ефективно, якщо враховуються такі принципи положення:

1. Заняття фізичними вправами (обов'язкові і самостійні), як правило, повинні містити в першій половині кожного семестру 70–75% вправ, спрямованих на розвиток швидкісних здібностей, швидкісно-силових якостей і швидкісної витривалості. Інтенсивність навантаження у студентів за ЧСС може досягати 170–180 уд/хв.

У другій половині кожного семестру приблизно 70–75% уживаних засобів необхідно використовувати для виховання сили, загальної і силовій витривалості. Причому інтенсивність у цей період трішки знижується (ЧСС досягає 150 уд/хв).

Така побудова навчальних і самостійних занять стимулює розумову працездатність студентів.

2. На уроках фізичного виховання, що проводяться першою парою, доцільно використовувати навантаження малої інтенсивності (ЧСС –110–130 уд/хв) або середньої інтенсивності (ЧСС у діапазоні 130–150 уд/хв). Оптимальна моторна щільність знаходиться в межах 50–60%. Основне призначення таких занять – забезпечення скорочення періоду праці, що, зрештою, стимулює і подовжує період високої працездатності і забезпечує краще засвоєння навчального матеріалу. Заняття з такими навантаженнями дозволяють зберегти хорошу розумову активність до кінця навчального дня, урахувавши самопідготовку.

Якщо заняття з фізичного виховання проводиться на 3–4-й парі, то ЧСС не повинна перевищувати 150–160 уд/хв. Великі навантаження для груп з низькою фізичною підготовленістю планувати недоцільно.

3. Проведення фізкультурних занять двічі на тиждень з малотренованими студентами і навантаженнями великої інтенсивності істотно знижують розумову діяльність протягом навчального тижня. Тому важливо враховувати рівень фізичної підготовленості під час планування фізичних навантажень, щоб не призвести до зниження розумової активності.

4. Заняття різними видами спорту порізно впливають на розумову працездатність. Так, ігрові види та єдиноборства ставлять підвищені вимоги до психіки. Це зумовлено підвищеним функціонуванням емоційно-психічних механізмів. Наслідком таких занять є зниження розумової активності. З іншого боку, нетривалі емоційні ігрові навантаження

стимулюють навчальну діяльність. Найкращий ефект досягається тоді, коли зміст спортивних занять достатньо різноманітний, а не монотонний.

5. У період екзаменаційної сесії заняття бажано проводити не більш ніж двічі на тиждень на свіжому повітрі з інтенсивністю, зниженою до 60–70% від звичайного рівня. Доцільно використовувати вправи циклічного характеру (плавання, лижі, ковзани, біг).

Таким чином, спрямованість занять фізичними вправами в період сесії може бути за своїм характером як оздоровчо-профілактичною (в основному для не спортсменів), так і такою, що підтримується (переважно для спортсменів).

У межах навчального тижня з метою забезпечення стійкої розумової працездатності рекомендується така вихідно-орієнтовна схема планування занять з фізичного виховання:

– понеділок (вівторок) – заняття фізичними вправами з метою активізації психофізичного стану організму студента;

– середа (четвер) – заняття фізичними вправами для підтримки працездатності;

– п'ятниця (або субота) – самостійні заняття фізичними вправами з метою зняття тижневої кумулятивної втомленості [1].

Необхідно зазначити, що тільки систематичне використання різноманітних засобів фізичного виховання створює об'єктивні умови для оптимального прояву розумової працездатності.

На основі проведеної роботи можемо зробити наступні **висновки**:

1. Зазначені нами схеми та рекомендації, щодо використання різноманітних засобів фізичного виховання гіпотетично мають формувати мотивацію до навчальної діяльності студентів медичного коледжу.

2. В майбутніх дослідженнях передбачаємо, що проведення педагогічних експериментів в Кіровоградському базовому медичному коледжі ім. Є. Й. Мухіна, який має свої сенситивні, регіональні та інші відмінності впровадить в простір ВНЗ I-II рівня акредитації педагогічні умови, сутність яких буде полягати у позитивному взаємозв'язку дисципліни «Фізичне виховання» та формування мотивації навчальної діяльності майбутніх медичних працівників.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бурла О.М., Котов В.Ф., Бурла А.О., Заїкін Є.І., Лисенко О.В. Методика навчання легкої атлетики на заняттях з фізичного виховання: Навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. – 224 с.

2. Ключко В. І. Формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів технічних спеціальностей : монографія / В. І. Ключко, А. А. Коломієць. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 188 с.

3. Макаренко М. Б. Формування мотивації навчальної діяльності студентів економічних спеціальностей у компютерно-орієнтованому середовищі: автореферат дисертації канд. пед. наук/ М. Б. Макаренко. – Луганськ: Б. в., 2012. – 20с.

4. Мазепа Х. П. Організаційно-педагогічні умови виховної роботи в медичному коледжі: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук. – Тернопіль, 2001. – 19с.

5. Петренко Н.В., Лоза Т.О. Визначення мотивації та інтересів студентів економічних спеціальностей до фізкультурно-оздоровчих занять: монографія/ Петренко Н.В., Лоза Т.О. – Суми: СДПУ, 2012. – 10с.

6. Сидоренко П. І., Присяжнюк С. С. Медична освіта Кіровоградщини: сторінки історії. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2008. – 160с.

7. Шостак І. О., Кулібаба О. В., Оголь С. М. Фізичне виховання: Навчально-методичний посібник.- Кіровоград: «Авангард», 2014.-297с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шостак Ігор Олександрович – магістр педагогічної освіти, тренер вищої категорії з легкої атлетики, викладач циклової комісії фізичного виховання Кіровоградського базового медичного коледжу ім. Є. Й. Мухіна.

Коло наукових інтересів: дослідження проблем оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців засобами фізичного виховання.

УДК 37.018.1

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СІМ'Ї – ВИМОГА ЧАСУ

Микола ЩЕРБАНЬ (Полтава)

Актуальність теми та постановка проблеми. Мета сучасного освітнього процесу – не тільки надати ґрунтовні знання з різних предметів, сформувати необхідні компетенції, а й формувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинути, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти асоціальним впливам, творити себе і оточуючий світ.

Буремне сьогоднішнє. Події які сколихнули Україну. Протистояння злочинній владі на Майдані як сконцентрована воля всіх регіонів України, де пліч опліч стали представники всіх регіонів України: українці, росіяни, татари, білоруси, вірмени... Потуги влади організувати анти майдан, задавити майдан силою внутрішніх військ, спецпідрозділів, що звозились до Києва звідусіль. І як апофеоз – розстріл 20 лютого та ганебна втеча «гаранта» Януковича до Російської Федерації... Заклики до федералізації. Анексія Криму. Весь світ з жалем, боєм, надією, смутком і сподіванням на краще майбутнє сприймає для себе нову категорію – «Небесна Сотня», та з острахом, хвилюванням за світову систему безпеки – категорію «Зелені чоловічки». З тривогою, співчуттям спостерігав за мирним протистоянням блокованих підрозділів збройних сил України агресору: «Силам самооборони», «Кубанським козакам», підрозділам збройних сил Російської федерації. З боєм у серці і з гордістю за діями підрозділу Ю. Мамчура, бійців бригади морської піхоти, екіпажів військових суден, курсантів Нахімовського училища, патріотів, зброєю яких став гімн України.

Актуальність патріотичного виховання зумовлюється процесом становлення України як

єдиної політичної нації, об'єднання різних етносів і регіонів задля розбудови і вдосконалення держави на базі демократичних цінностей, що мають знаходитись в основі патріотичного виховання та які б визначили стратегію цілеспрямованого та ефективного процесу розвитку суб'єкта громадянського суспільства, громадянина – патріота.

Сьогодні, коли молодь – ця особлива соціальна спільнота відчуває труднощі із соціальною і культурною ідентичністю свого «я» з такими суспільними орієнтирами як професія, мова, національність, культура, історія, політика, яка знаходиться у процесі формування системи цінностей, визначення свого майбутнього життєвого шляху постає необхідність вирішення на державному рівні проблем, пов'язаних з вихованням патріотизму та формування національної свідомості населення України як основи консолідації суспільства і зміцнення держави.

Аналіз публікацій. До проблеми патріотизму зверталися Я. Коменський, Г. Сковорода, К. Ушинський, О. Духнович, А. Дістервег, Г. Ващенко, І. Огієнко, С. Русова, Дж. Дьюї, А. Макаренко, Я. Корчак, В. Сухомлинський та ін. Над обґрунтуванням теоретичних і методичних аспектів патріотичного виховання працювали О. Абрамчук, Т. Гавлітіна, О. Гевко, М. Качур, В. Кириченко, О. Киричук, В. Коваль, О. Коркішко, В. Кузь, Б. Мисак, Р. Петронговський, Б. Ступарик, О. Стюпіна та інші. Формування патріотизму молоді в сучасних соціокультурних і психологічних умовах досліджується І. Бехом, В. Бабич, В. Білоусовою, В. Болгаріною, О. Вишневським, Ю. Гапоном, М. Зубалієм,